

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 15/1 2026 s. 346-366, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**AKRAN ZORBALIĞI VE ÜNİVERSİTE ORTAMINDAKİ YANSIMALARI: NİTEL
BİR ARAŞTIRMA***

Nuray ÖZGE SAĞBAŞ**

Selman Tunay KAMER***

Geliş Tarihi: 15 Eylül 2025

Kabul Tarihi: 9 Kasım 2025

Öz

Bu araştırma, üniversite öğrencileri arasında akran zorbalığına ilişkin deneyimleri anlamak, zorbalık türlerini, nedenlerini ve etkilerini ortaya koymak, öğrencilerin destek arayışlarını incelemek ve çözüm önerileri geliştirmek amacıyla yürütülmüştür. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desenin kullanıldığı çalışmada, Ankara’da öğrenim gören 35 üniversite öğrencisi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma bulguları, öğrencilerin en çok dedikodu, sosyal dışlama ve akademik zorbalık türlerine maruz kaldığını, zorbalığa şahit olma durumlarında ise küçük düşürme ve alay etme gibi eylemlerin öne çıktığını göstermektedir. Katılımcılar zorbalık karşısında genellikle üzülme, ağlama, korkma gibi duygusal tepkiler verirken bazıları hakkını arama ve yardım alma yolunu tercih etmiştir. Zorbalık türleri bağlamında sosyal dışlama, psikolojik baskı ve siber zorbalığın öne çıktığı saptanmıştır. Sosyal destek sistemlerine yönelik olarak öğrenciler, akademik danışmanlar, aileler ve psikolojik danışmanlık birimlerinden destek alma eğilimindedir. Araştırma sonunda, akran zorbalığını önlemek amacıyla üniversitelerde bilgilendirici eğitim programları düzenlenmesi, caydırıcı yaptırımların uygulanması, destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve farkındalık artırıcı faaliyetlerin yaygınlaştırılması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akran zorbalığı, üniversite öğrencileri, psikolojik etkiler, sosyal dışlanma.

**PEER BULLYING AND ITS REFLECTIONS IN THE UNIVERSITY
ENVIRONMENT: A QUALITATIVE STUDY**

Abstract

This study was conducted to understand university students’ experiences with peer bullying, identify the types, causes, and effects, examine help-seeking behaviors, and develop recommendations. The research employed a phenomenological design, and semi-structured interviews were conducted with 35 students in Ankara. The findings revealed that students were most frequently exposed to gossip, social exclusion, and academic bullying, while the most prominent behaviors witnessed included humiliation and mockery.

* Bu çalışmada, Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurul Başkanlığının 10.04.2025 tarihli toplantısında alınan 20 sayılı karar ile etik kurul izni alınmıştır.

** Dr.; Millî Eğitim Bakanlığı, nurayozgesagbas@hotmail.com, ROR ID: [00jga9g46](https://orcid.org/00jga9g46).

*** Prof. Dr.; Kastamonu Üniversitesi, tkamer@kastamonu.edu.tr, ROR ID: [015scty35](https://orcid.org/015scty35).

Participants mainly reacted with feeling upset, crying, and fear, though some sought help or defended their rights. Social exclusion, psychological pressure, and cyberbullying stood out as key forms. Students tended to seek help from academic advisors, family members, and counseling services. At the conclusion of the study, it was recommended that universities organize educational programs, apply deterrent measures, strengthen support systems, and increase awareness-raising activities.

Keywords: Peer bullying, university students, psychological effects, social exclusion.

Giriş

Eğitim kurumlarının temel amaçlarından biri, öğrencilerin iletişim ve problem çözme becerilerini geliştirmektir. Ancak öğrenciler arasındaki etkileşimler her zaman bu amaçlarla uyumlu bir şekilde gerçekleşmez. Okullarda akranlar arasında ortaya çıkan olumsuz etkileşim türlerinden biri de zorbalık olgusudur. Zorbalık, bir ya da birden fazla kişinin sürekli ve uzun süre bir başka kişiye acı veren ve hoş olmayan davranışlar sergilemesi şeklinde tanımlanabilir (Olweus, 1995). Bir başka tanımda *akran zorbalığı*, *bir bireyin kendisinden daha güçlü bir veya birden fazla akran tarafından malına, bedenine, duygularına, ilişkilerine, itibarına, dijital varlığına yönelik olumsuz eylemlere maruz kalmasıdır* (Bilbay ve Atış Akyol, 2023, s. 25). Araştırma bulguları, zorbalık davranışının küresel boyutta ciddi bir problem olduğunu hem zorbalık davranışına maruz kalan hem de zorbalık davranışına uğrayan kişiler açısından (i) düşük psikolojik iyilik hâli, (ii) zayıf sosyal uyum, (iii) psikolojik sıkıntı / kaygı, (iv) fiziksel rahatsızlık gibi olumsuz sonuçları olduğunu ifade etmektedir (Copeland vd., 2013, s. 424; Rigby, 2003, s. 584; Yelboğa ve Koçak, 2019, s. 2295). Araştırmalar akran zorbalığının aynı zamanda eğitim sürecini de olumsuz etkilediğini belirtmektedir (Bayar ve Balcı, 2023, s. 97; Tekel ve Karadag, 2020, s. 5).

Araştırmacılar zorbalık türlerini ele alırken öncelikli olarak fiziksel düzeyde sergilenen vurma, itme, düşürme gibi fiziksel zorbalığa ilişkin türleri incelerken (Gökler, 2009), Doğan ve Keleş (2023) dedikodu yayma, dışlama ve utandırma davranışları ile alay etme, hakaret etme, lakap takma ile eşyalara zarar verme davranışını da zorbalık davranışı içinde değerlendirmektedir (Pişkin, 2002). Rigby (2003, s. 584), ilişkisel zorbalığın da zorbalık türleri arasında yer aldığını ifade etmektedir. Irkçı zorbalık da bir başka zorbalık türüdür (Bilbay ve Atış Akyol, 2023, s. 25). Bilgisayarların hayatımıza girmesiyle birlikte siber zorbalık da zorbalığın bir başka biçimi olarak literatürde yerini almıştır (Smith vd., 2008). Hinduja ve Patchin (2018) siber zorbalığın, internet ve dijital platformlar aracılığıyla bireylere yönelik yapılan aşağılayıcı, tehdit edici veya dışlayıcı eylemleri içerdiğini ifade etmektedir.

Araştırmalar, çocuk ya da ergenlerin akran zorbalığına zorba, kurban ya da zorba / kurban rolünde katıldıklarını belirtse de (Özdemir & Özyürek, 2023), seyirci olarak üçüncü bir tarafında olduğu görülmektedir (UNICEF, 2024). McKay, Arnold, Fratzi, ve Thomas, (2008) üniversite ortamında akademik zorbalığın yaygın olduğunu, öğrencilerin grup çalışmalarında dışlanma veya haksız rekabete maruz kaldıklarını belirtmektedir. Sharma ve arkadaşları (2018) akademik zorbalığın öğretim elemanları ve öğrenciler arasındaki güç dinamiklerinden kaynaklanabileceğini vurgulamaktadır. Huggins (2016), görünüşte akranlarından farklı olan, zayıf olan ya da kendini savunmada yetersiz olan, depresyonda olan ya da üzüntülü kaygılı kişilerin, çok az arkadaşı olan ya da toplumda soyutlanan, sosyal davranışlarında yetersiz özelliklere sahip olan, gelişim ya da fiziksel anlamda yetersizliği olan çocukların zorbalık davranışına maruz kalma olasılıklarının

daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Sutton ve arkadaşları (2010) zorbalık yapan bireylerin genellikle düşük empati düzeyine sahip olduğunu ancak sosyal zekâ açısından ortalama veya ortalamanın üzerinde olduklarını belirtmektedir. Hazler (1996) zorbalığa maruz kalan bireylerin destek arayışına girdiklerinde aile, arkadaşlar ve akademik danışmanlardan en fazla yardım aldıklarını belirtmiştir. Hinduja ve Patchin (2018) üniversitelerin zorbalığı önlemek için farkındalık çalışmaları, danışmanlık hizmetleri ve şikâyet mekanizmaları oluşturmasının önemini vurgulamaktadır.

Zorbalık, ilkökul, ortaokul ve işyerlerinde ciddi bir sorun olarak yaygın olarak kabul edilmesine rağmen yükseköğretimde zorbalığın yaygınlığı hakkında çok az şey bilinmektedir. Akran zorbalığı ile ilgili olarak alan yazın incelendiğinde okul öncesinde (Erdoğan, 2024; Gün & Gültekin Akduman, 2022), temel eğitimde (Baloğlu vd., 2023; Semercioğlu vd., 2023; Van Aalst vd., 2024), ortaöğretimde (Kılınç & Uzun, 2020; Nurlia, & Suardiman, 2020; Polat & Sohbet, 2020) ve yükseköğretimde (Küçükşen vd., 2023; Öz & Levent, 2022; akran zorbalığına ilişkin araştırmaların varlığı mevcuttur. Ancak yükseköğretimde yapılan çalışmalar, sınırlı düzeydedir.

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın özgün değeri, üniversite ortamında akran zorbalığını kapsamlı bir şekilde ele alarak hem öğrencilerin bireysel deneyimlerini hem de kurumsal müdahale mekanizmalarını birlikte değerlendirmesidir. Özellikle üniversite öğrencilerinin karşılaştığı akademik zorbalık, siber zorbalık ve sosyal dışlanma gibi konulara odaklanarak, bu alanda sınırlı olan literatüre yeni bir katkı sunmayı hedeflemektedir. Ayrıca bu araştırma, zorbalığın yalnızca bireysel psikolojik etkileriyle sınırlı kalmayıp aynı zamanda üniversite ortamındaki akademik başarı, sosyal ilişkiler ve kurumsal dinamikler üzerindeki etkilerini de ele almaktadır.

Üniversitelerde akran zorbalığının öğrencilerin akademik motivasyonlarını düşürdüğü, sosyal kaygıları artırdığı ve eğitim süreçlerine olumsuz yansımaları olduğu bilinmektedir. Ancak bu konuda yeterli sayıda niteliksel çalışma bulunmadığından, bu araştırma üniversite öğrencilerinin deneyimlerine odaklanarak daha derinlemesine bir bakış açısı sunmaktadır. Bu çalışmanın bir diğer özgün yönü, üniversitelerde zorbalıkla mücadele kapsamında geliştirilen mevcut politikaları değerlendirmesi ve yeni önleme stratejileri geliştirilmesine yönelik öneriler sunmasıdır. Üniversitelerde zorbalıkla mücadele politikalarının ne derece etkili olduğu, öğrencilerin bu mekanizmalardan ne ölçüde faydalandığı ve eksikliklerin neler olduğu bu araştırmada ele alınmıştır.

Son olarak çalışma, akademik danışmanlar, üniversite yönetimleri ve öğrenci toplulukları için uygulanabilir çözümler geliştirilmesine de katkı sağlayabilir. Üniversite ortamında zorbalıkla başa çıkma stratejilerinin belirlenmesi ve öğrencilerin destek mekanizmalarına erişimlerinin artırılması, araştırmanın en önemli katkılarından biri olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı deneyimlerini anlamak, üniversite ortamında en yaygın görülen zorbalık türlerini belirlemek, zorbalık olaylarının nedenlerini ve dinamiklerini ortaya koymak, öğrencilerin zorbalık karşısındaki tepkilerini ve destek arayışlarını analiz etmek, üniversitelerde akran zorbalığını önlemeye yönelik politika ve uygulamaları değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmada, Ankara'da üniversitede okuyan öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemleri kullanılarak fenomenolojik desen çerçevesinde yürütülmüştür. Fenomenoloji, bireylerin yaşantılarını, deneyimlerini ve algılarını derinlemesine incelemeye odaklanan bir araştırma desendir (Creswell, 2016, s. 79). Araştırmada, 35 üniversite öğrencisi ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu doğrultuda, çalışmada katılımcıların zorbalıkla ilgili kişisel deneyimleri ve algıları anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcıları, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 35 üniversite öğrencisinden oluşmuştur. Çokluk, Yılmaz ve Oğuz (2011, s. 102) bu büyüklükteki bir katılımcı grubunun yeterli olduğunu ifade etmektedir. Katılımcıların belirlenmesinde kartopu (zincirleme) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kartopu (zincirleme) örnekleme, *kişiden kişiye, kişiden de durumlara ulaşarak farklı olguları açıklayabilmek* için kullanılan örnekleme yöntemidir (Baltacı, 2018, s. 246). Örnekleme sürecinde, farklı fakülte ve bölümlerden öğrencilerin yer almasına özen gösterilmiştir. Katılımcılar, akran zorbalığına maruz kalmış veya bu tür olaylara tanıklık etmiş bireylerden seçilmiştir. Araştırma katılımcılarına ilişkin demografik bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir:

Tablo 1: Katılımcılara İlişkin Demografik Bulgular

Kod	Cinsiyet	Fakülte	Bölüm	Sınıf	Kardeş sayısı	Ailede kaçınıcı çocuk
Ö1	K	Tıp	Tıp	2	1	1
Ö2	K	Tıp	Tıp	2	2	1
Ö3	K	İletişim	Radyo Televizyon Sinema	4	3	2
Ö4	K	Fen	Biyoloji	4	1	1
Ö5	K	Fen	Biyoloji	4	0	1
Ö6	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Psikoloji	2	2	2
Ö7	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Sosyoloji	4	4	3
Ö8	K	Sağlık Bilimleri	Çocuk Gelişimi	4	3	1
Ö9	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Amerikan Dili ve Edebiyatı	4	3	2
Ö10	K	Dil Tarih ve Coğrafya	İngiliz Dili ve Edebiyatı	2	2	2
Ö11	E	Fen	Kimya	4	1	1
Ö12	E	Dil Tarih ve Coğrafya	İngiliz Dili ve Edebiyatı	3	2	2
Ö13	K	Fen	Matematik	3	3	1
Ö14	E	Siyasal Bilgiler	Uluslararası İlişkiler	4	8	5
Ö15	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Sosyoloji	4	4	2
Ö16	K	Fen	Fizik	4	3	2
Ö17	E	Dil Tarih ve Coğrafya	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları	4	3	2
Ö18	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Sosyoloji	4	2	1
Ö19	E	Dil Tarih ve Coğrafya	İngiliz Dili ve Edebiyatı	2	4	1
Ö20	E	Siyasal Bilgiler	İşletme	4	2	2
Ö21	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Sosyoloji	4	2	1
Ö22	E	Eğitim Bilimleri	Özel Eğitim Öğretmenliği	4	1	1
Ö23	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Arap Dili ve Edebiyatı	2	2	1
Ö24	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Rus Dili ve Edebiyatı	2	2	1
Ö25	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Arap Dili ve Edebiyatı	2	2	1
Ö26	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Amerikan Kültürü ve Edebiyatı	4	3	2
Ö27	K	Eğitim Bilimleri	Okul Öncesi Öğretmenliği	4	3	2
Ö28	E	Dil Tarih ve Coğrafya	Rus Dili ve Edebiyatı	2	1	2

Ö29	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Fars Dili ve Edebiyatı	2	1	2
Ö30	K	Dil Tarih ve Coğrafya	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları	2	4	1
Ö31	K	Sağlık Bilimleri	Sağlık Yönetimi	3	3	2
Ö32	E	Dil Tarih ve Coğrafya	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları	4	3	1
Ö33	K	Dil Tarih ve Coğrafya	İspanyol Dili ve Edebiyatı	2	1	2
Ö34	E	Mühendislik	Makine	2	2	1
Ö35	E	Mühendislik	Elektrik Elektronik	2	3	2

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcılara ait bilgiler heterojendir.

2.3. Veri Toplama Süreci

Veriler, yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları, araştırmacılara esnek bir yapı sunarak alternatif sorular oluşturma imkânı tanımaktadır (Türnüklü, 2000, s. 547). Görüşme formu, araştırma sorularına uygun olarak hazırlanmış ve katılımcıların zorbalık deneyimlerine yönelik derinlemesine bilgi edinmeyi hedeflemiştir. Görüşme formundaki sorular, araştırmacılar tarafından titizlikle hazırlanmış olup alan uzmanlarından alınan görüşler doğrultusunda nihai şekli verilmiştir. Araştırma sorularının amaca uygunluğunu sağlamak ve dil ile kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla, alanında uzman akademisyenle birlikte dil uzmanından da katkı alınmıştır. Ayrıca katılımcıların soruları anlaşılabilirliğini ve uygunluğunu test etmek için araştırma dışında kalan dört katılımcı ile pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalar ve elde edilen veriler doğrultusunda görüşme formu kesinleştirilmiştir. Nihai görüşme formu, kişisel bilgiler ve görüşme sorularından oluşan iki bölümden oluşmaktadır.

Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş ve ses kaydı alınarak yazıya dökülmüştür. Görüşme ortamı için öğrencilerin üniversitede oldukları bir zaman dilimi seçilmiş, gönüllü onam formu imzalatılmış, katılımcıların rahat edebilecekleri boş bir sınıf ortamında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, bizzat araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, 9 saat 45 dakika sürmüştür. Görüşme üç ayrı günde gerçekleştirilmiştir. Bir araştırmacı moderatör rolünde diğer araştırmacı ise ses kaydı alan, yazılı not alan yardımcı araştırmacı rolünde süreci yönetmiştir. Veri toplama aşamasında toplanan verilerin literatürdeki farklı kaynaklardan doğrulanmıştır, verilerin sistematik şekilde düzenlenmesi sağlanmıştır.

2.4. Veri Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen nitel veriler, içerik analizi yöntemi doğrultusunda çözümlenmiştir. Bu bağlamda, katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerin ses kayıtları dikkatlice dinlenmiş, transkriptler oluşturulmuş ve veriler anlamlı bir biçimde yapılandırılmıştır. Analiz sürecinde öncelikle ham veriler kodlanarak sınıflandırılmış, ardından bu kodlardan yola çıkılarak temalar taslak olarak belirlenmiştir. Her bir tema altında ilgili kodlar toplanmış, böylece veriler bütüncül bir yapı içerisinde düzenlenmiştir. Araştırmacılar, bu ön temalar üzerinde fikir birliğine vararak nihai temaları oluşturmuş ve temalar arasındaki ilişkileri ortaya koymuştur. Araştırma sorularına uygun biçimde yapılandırılan temalar, doğrudan katılımcı ifadeleriyle desteklenmiştir.

Güvenilirliği sağlamak amacıyla analiz sürecinde kodlama güvenilirliği değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, belirlenen kodlar farklı uzman görüşleri doğrultusunda gözden geçirilmiş ve kodlama süreci Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği uyum yüzdesi formülü $[(\text{Görüş Birliği}) / (\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}) \times 100]$ kullanılarak nicel olarak değerlendirilmiştir. Yapılan hesaplama sonucunda araştırmacılar ile alan uzmanları arasındaki

görüş uyumsuzlukları sınırlı kalmış ve kodlama uyumu %91 olarak tespit edilmiştir. Bu oran, literatürde kabul edilen %70'lik eşik değerinin oldukça üzerinde olup, analiz sürecinin güvenilirliğini ortaya koymaktadır. Kodlama işlemleri iki bağımsız araştırmacı tarafından ayrı ayrı yürütülmüş, elde edilen bulgular karşılaştırılarak yüksek düzeyde görüş birliği sağlanmıştır. Sonuç olarak veriler altı ana tema altında toplanmış ve analiz süreci metodolojik şeffaflıkla tamamlanmıştır.

2.5. Araştırma Etiği

Araştırmanın planlanma aşamasında, etik ilkelere tam uyum gözetilmiştir. Bu doğrultuda, Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu'na gerekli belgeler eksiksiz şekilde sunulmuş ve başvuru süreci başlatılmıştır. Kurulun 10 Nisan 2025 tarihli ve 4 numaralı toplantısında alınan 20 sayılı karar doğrultusunda etik onay alınmıştır. Etik kurul onayının ardından araştırmaya katılacak bireylerle ön görüşmeler yapılmış, araştırmanın amacı, kapsamı ve analiz süreci hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Katılımcıların gönüllü katılımı esas alınmış ve her bir katılımcıdan aydınlatılmış onam formu imzalı olarak temin edilmiştir.

Araştırmanın tüm aşamalarında katılımcı haklarına, mahremiyete ve veri gizliliğine azami özen gösterilmiştir. Veriler yalnızca bilimsel amaçlarla ve anonimleştirilmiş olarak analiz edilmiştir. Bu bağlamda, araştırma hem bilimsel etik hem de kişisel haklar açısından sorunsuz bir biçimde yürütülmüştür.

3. Bulgular

Ankara'da üniversitede okuyan öğrencilerin akran zorbalığı hakkındaki görüşlerine başvurularak yapılan bu araştırma sürecinde elde edilen bulgular, altı tema ve katılımcı görüşleri birlikte belirtilmiştir.

Akran zorbalığı deneyimleri teması altında katılımcılara ait bulgular Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4'te kod ve frekans değerleri şeklinde belirtilmiştir.

Tema 1: Akran Zorbalığı Deneyimleri			
Tema 1	Tablolar	Kod	f
Akran Zorbalığı Deneyimleri	Tablo 2: Üniversite hayatınız boyunca bir akran zorbalığına maruz kalma durumuna ilişkin bulgular	Maruz kalmadım	7
		Dedikodu yapma	11
		Saygısızca konuşma	6
		Yazılı emir verme	1
		Özel alana saygı duymama	9
		Akademik zorbalık	1
		Onlar gibi cümle kuramama	4
		Ekonomik koşulların yetersizliği	3
		Şahit olmadım	5
		Hemcinsi ile dalga geçme	3
	Tablo 3: Herhangi bir akran zorbalığı olayına şahit olma durumuna ilişkin bulgular	Mezhep farklılığı nedeniyle alay etme	1
		Küçük düşürme	9
		Harçlığına el koyma	1
		Kilosu ile alay etme	3
		Konuşması ile alay etme	10
		Yabancı dil konuşma becerisi	5
		Engel durumu ile alay etme	2
		Siyasi görüş	1
		Fiziksel güzellik	8
		Hakkını arama	7
Üzülme	15		
Zorbayı uyarma	3		

Tablo 4: Bir zorbalık durumuyla karşılaşma durumunda verilen tepkilere ilişkin bulgular	Danışman hocaya iletme	2
	Umursamam	1
	Yardımcı olma	7
	Zorbayı uzaklaştırmak	5
	Sivri dilli olma	1
	Sınırları belirleme	3
	Korkma	8
	Ağlama	11
	Aileden destek alma	2
	Empati kurma	1
	Hırslanma	1

“Evet. Sınıfımdaki erkek bir öğrenci, davranışlarıma karşı yanındaki arkadaşlarıyla hakkımda konuşuyor, saygısızca yorumlarda bulunuyordu.” (Tablo 2: Ö2)

“Kuzenimin akran zorbalığına uğradığını öğrenmiştim. Kenara çekip zorla parasını almaya çalışmışlar. O da uzun bir süre okuldan kaçmıştı ve okula gitmek istememişti. Teyzem okulla görüşmüştü.” (Tablo 2: Ö11)

“Üniversite hayatımda akran zorbalığına maruz kaldım. Bölümümünden eski çok yakın bir arkadaşım tarafından akademik zorbalığa uğradım. Bölümümüz derslerinden yatkın olmadığım ve benim ilgi alanım olmayan Eski Edebiyat dersinde söz sanatlarını yapamadığım için bu denli komik bir durumdan dolayı zorbalığa maruz kaldım, arkadaşım konuyu anlattı fakat ben anlamadım ve uygulamada yapamadım bunun üzerine ‘sen yapmasanda olur ya’ diye bir ifadeye bulundu ve benimle alay etti. Sınavda söz sanatlarını yapmazsam puan alamayacağımı ve dersten kalacağımı bildiği hâlde sanki önemsiz bir şeymiş gibi benimle dalga geçti.” (Tablo 2: Ö29)

“Üzıldüm, çünkü sınıfta kimseye zararı olmadığını düşünen, sessiz sakin bir öğrenciyim. Niyetim eğitim hayatımda başarılı olmak. Tavırlarımın kötü anlamda dikkat çekici olduğunun bana hissettirilmesi beni kötü hissettirdi. Öncelikle arkadaşımı uyardım, yaptığından rahatsızlık duyduğumu dile getirdim. Tavırlarında değişim olmayınca danışman öğretmenim ile görüşerek durumu anlattım.” (Tablo 3: Ö2)

“Evet oldum. Aile bireyleri ayrı olan bir çocuğun etkinlik olduğunda babaannesinin gelmesi ve oradaki çocuğu küçük düşürmesi bundan ötürü de çocuğun utanç duygusu sebebiyle 3-4 gün eğitim hayatına devam etmemesi.” (Tablo 3: Ö9)

“Üniversite hayatı boyunca akran zorbalığına uğradım. Hem okuyup hem de çalışmak zorunda olduğumdan dolayı onlarla vakit geçiremem onlardan beni uzaklaştırmıştır. Notlarımın iyi olduğunu iddia edip torpille böyle olduğunu savunur okurken çalışırken bu kadar iyi notlarım olamaz diye konuşmuşlar küçük görmüşlerdi. Yakın arkadaşım diye düşündüğüm üniversite arkadaşım ise sürekli beni küçük bir çocukmuşum gibi eğitmeye çalışıyordu.” (Tablo 3: Ö17)

“Bizim sınıfımızda, ani ve agresif (normal gözükmeyen) hareketleri olan bir kız öğrenci var. Sınıfta çoğu zaman onun yalnız hissettiğini düşünüyordum. Ben çok seviyordum iyi bir öğrenciydi, İngilizcesi sınıfın geneline göre çok iyiydi, farklıydı ve çok zeki biriydi. Arada sırada bu arkadaşımıza benim takıldığım, yakın arkadaşım dediğim şahıs, sözel zorbalıklar yapıyordu. Örneğin küçük küçük dalgasına, gülerek alay ediyordu. Hatta öyle ki birkaç kez ağlattığı da olmuştu.” (Tablo 3: Ö21)

“...Sonrasında zaten bu şahısla aramı açmıştım, psikolojisinin iyi olmadığını öğrenmiştim ve ben arkadaşlığımı bitirdikten sonra bu öğrenci, okuldan uzaklaştırmaya ve atılmaya kadar giden uygunsuz suçlarda bulunmuştu. Bu öğrencinin de mesela ailesi ile arası

kötüydü. Fakat artık çok daha iyi anlıyordum ki bu sorunlar bu sonuçları da doğurmayabiliyor. Yani akran zorbalığı, aileden etkilenilip gelebileceği gibi yine aileden etkilenip kişinin kendi tercihi ve vicdani inisiyatifine de bağlı bir durum olarak karşımıza çıkıyor. Bunun meşrulaştırıcı bir gerekçe olmadığı gibi ailelere kadar uzanan bu konuda aile için de farkındalık oluşturulması ve eğitimlerin verilmesi gerektiğini düşünmekteyim.” (Tablo 4: Ö16)

“Zorbalığa ilk uğradığımda bunun zorbalık olduğunu anlamamıştım, onların kişisel tercihine saygı duymaya çalışıyordum fakat sonrasında buna katlanmak zorunda olmadığımı fark ederek yetkili kişilerle iletişime geçtim, maalesef bu konuda yapacakları bir şey olmadığını söylediler, ben de kendimi korumak adına oda arkadaşlarıma sert bir tavır takınmaya başladım, birkaç sözlü tartışma dahi yaşadık. Bu durum beni oldukça sinirlendirmişti.” (Tablo 4: Ö27)

“Akademik anlamda bir zorbalığa maruz kaldığım için buna sadece güldüm fakat bu beni dersten soğutmadı hırslanıp dersi benim için yüksek bir notla geçtim.” (Tablo 4: Ö29)

“Ailem bana oldukça destek olmuştu, okulumdaki rehberlik birimi ve sınıf öğretmenim ile iletişimde kalarak eylemlerini, bana verdikleri akılları kontrol altında tutmuşlardı. Ben de aslında zorbalık olayı ile nasıl başa çıkabileceğimi bu sayede öğrenmiştim.” (Tablo 4: Ö32)

Zorbalık türleri ve üniversite ortamındaki yansımaları teması altında katılımcılara ait bulgular Tablo 5, Tablo 6, Tablo 7’de kod ve frekans değerleri şeklinde belirtilmiştir.

Tema 2: Zorbalık Türleri ve Üniversite Ortamındaki Yansımaları			
Tema 2	Tablolar	Kod	f
Zorbalık türleri ve üniversite ortamındaki yansımaları	Tablo 5: Üniversite ortamında akran zorbalığının en yaygın görülen türlerine ilişkin bulgular	Akademik zorbalık	11
		Sosyal dışlama	15
		Aşağılama	6
		Siber zorbalık	4
		Psikolojik baskı	9
		Ağır eleştiriye maruz kalma	3
		Sözde şakalama ile zorbalık	7
		Giyim tarzına eleştiri	1
		Kişiliğe eleştiri	1
		Görmezden gelme	1
	İletişim kurmama	1	
	Tablo 6: İnternet üzerinden zorbalıkla ilgili herhangi bir tecrübe veya gözlemi olma durumuna ilişkin bulgular	Çevrimiçi oyunda karşılaşım	3
		İfşalama	8
		Güzellik algısına ilişkin	5
		Mesajla taciz etme	1
		Hakaret	16
		Sosyal medya hesabının çalınması	1
	Tablo 7: Eğitim ortamında (sınıf içi, grup çalışmaları, sosyal etkinlikler vb.) zorbalıkla karşılaşma durumuna ilişkin bulgular	Linçleme	1
		Karşı cinse yapılan zorbalık	7
		Sosyal gruplarda dışlama	20
		İnkâr etme	2
Yalan beyanda bulunma		3	
Psikolojik baskı		9	
Aşağılama		3	
Kendini üstün görme	1		

“Kesinlikle sözel dışlamadır. Diğer alanlar, daha küçük bir grubu temsil ederken, sözel dışlama; bireyin herhangi bir sözünden, davranışından, jest ve mimiğinden yola çıkarak başlayabilir.” (Tablo 5: Ö2)

“Üniversite gruplarında artık boyut çocuk oyunlarındaki dışlamadan farklı bir evreye geçiş olarak daha çok psikolojik bir baskıya evriliyor. Madde kullanımı sigara alkol kullanımına

özendirme kullanmayanları teşvik etme kullanana kadar dışlama psikolojik baskı uygulama buna bir örnek olabilir. Yine aynı şekilde sosyal medya üzerinden klavye beyefendiliği yapmayı kendine görev edinen insanlar tarafından ağır eleştirilere maruz kalma da zorbalığın bir türü.” (Tablo 5: Ö10)

“Çok fazla var. Sosyal platformlarda paylaşımların altındaki yorumları okuduğumda çoğu zorbalık ama asla bunu zorbalık olarak görmüyorlar. En son takip ettiğim bir fotoğrafçı, şimdilerde ıraklı cüce bir erkek ile onun gibi olmayan bir kadınla evlenmesi olayında o fotoğrafçı gelinin temudan sipariş ettiği damat gibi aşağılayan bir yorum yazmıştı. Bunlar beni çok yorar.” (Tablo 6: Ö3)

“Daha çok sanal konuşma ortamlarında açılan canlı yayınlarda yayın sahiplerine gelen ağır eleştiri ve ithamlar yine yayını kötü amaçlarla açan insanların ellerinde olan bilgileri deşifre ederek insanları ifşalamaları gibi zorbalıklara şahit oldum. Bu konuda ağır yaptırımlar ve sınırlamalar gelmediği sürece bu gibi insanları durdurmak pek mümkün görünmüyor.” (Tablo 6: Ö6)

“...genel olarak ‘güzellik algısı’na uymayan insanlara zorbalık yapıldığını çok gördüm. En bariz örneği de normalden kilolu veya zayıf insanlara karşı olan zorbalıklar.” (Tablo 6: Ö11)

“Bir sosyal medya mecrasında, tanımadığım bir erkek profiline sahip bir hesaptan cinsime ve kişiliğime dair durduk yere çeşitli hakaret ve ifadelere maruz kalmıştım. Engellememe rağmen kişi farklı farklı hesaplar açarak düzenli aralıklarla, aydan aya, mesaj atma istekliğine devam etmişti. Önce bir önceki konuşmada kullandığı ifade ve sözler için özürler dileyerek giriş yapıp ben cevap verdikten sonra hakaretlere devam etmişti. Tam olarak zorbalık oluyor mu bilmiyorum, ben daha çok taciz edilme hissine kapılmıştım ve bir yerden sonra kişinin istekliliği ve unutmaması ürkütücü bir hal almıştı. Başka bir deneyim olarak lise yıllarımda Instagram hesabıma erişimim kapanmıştı, yani hesabım çalınmıştı ve çalan kişi takip ettiğim insanlara hakkımda kötü mesajlar atmıştı. Kısa sürse de hesabımın erişimine kötü sonuçlar doğurmadan hemen ulaşısam da bu olay beni çok korkutmuştu ve yakın arkadaş dediğim birkaç insana mesafeli takınmama sebep olmuştu.” (Tablo 6: Ö15)

“Evet. Sosyal etkinliklerde oluşan gruplaşmadan sizi dışlamaları oldukça yaygın.” (Tablo 7: Ö12)

“...belirttiğim gibi grup çalışmasında tatsız bir olay yaşamıştım, ruh hâlim ve psikolojim iyi olmaması üstüne yaşanan bu olay beni aynı zamanda kırmıştı.” (Tablo 7: Ö15)

“Sınıf içinde her zaman gruplaşmalar söz konusu, bundan dolayı bir grupta iyi anlaşılan bir insan kolay kolay diğer grubun sempatisine nail olamıyor maalesef, grup çalışmalarında da bir kişinin lider olmaya çalıştığı durumlarla karşılaştım.” (Tablo 7: Ö16)

“...kişiyi aşağılama ve kendini üstün görme gibi grup içi çalışmalarda yaşanan olaylara şahit oldum.” (Tablo 7: Ö25)

“Evet karşılaştım bir ödev grubunda bana verilen konu grubunun hem arkasından grup arkadaşım iki üniversite bitirmiş biri olarak bu konuyu en iyi şekilde onun sunabileceğini ve sırf kadın olmamdan kaynaklı sunum esnasındaki fazla heyecan yapabileceğimi ima eden cümleleriyle grubun ve benim motivasyonumu düşürdü” (Tablo 7: Ö29).

Zorbalığın nedenleri ve dinamikleri teması altında katılımcılara ait bulgular Tablo 8, Tablo 9, Tablo 10’da kod ve frekans değerleri şeklinde belirtilmiştir.

Tema 3: Zorbalığın Nedenleri ve Dinamikleri

Tema 3	Tablolar	Kod	f
Zorbalığın nedenleri ve dinamikleri	Tablo 8: Üniversite öğrencileri arasında akran zorbalığını başlatan başlıca sebeplere ilişkin bulgular	Tecrübe eksikliği	1
		Farklı kişisel özellikleri olan insanlar	3
		Zayıf karaktere sahip olma	19
		Aynı değerleri paylaşmama	1
		Ön planda olmak isteme	3
		Zorbanın zorbalığa uğraması	7
		Madde kullanımı	3
		Liderlik gücü	2
		Arkadaşlar arası çekişme	1
		Kıskançlık	1
	Tablo 9: Akran zorbalığı yapan bireylerin ortak özelliklerine ilişkin bulgular	Öz güvenlerinin düşük olması	26
		Aile geçmişi	3
		Zorbalık mağduru olma	7
		Kendi kusurlarını gizlemek	1
		Sınırlarını bilmeme	1
		Vicdan yoksunluğu	5
		Otorite kurma isteği	2
		Güç dengesizliği	4
		Kibir	1
		Tablo 10: Zorbalığa maruz kalan bireyler genellikle hangi sebeplerle sessiz kalıyor oluşuna ilişkin bulgular	Duyulmasını istememe
	Olayın büyümesini istememe		5
	Huzurun kaçmasını istememe		9
	Duygusuzluk		1
	Fazla değer verme		1
	Zorbalığın ne olduğunu bilmeme		3
	Kaybetme korkusu		6
	Öz güven eksikliği		13
	Dışlanmama		21
	Sınırlarını koruyamama		8
	Daha fazla zorbalığa maruz kalma	10	
Tehdit edilme	1		
Utanch hissetme	5		

“İnsanlar, güçlü görmediği kişileri içgüdüsel olarak baskılama eğilimindedir. Bu güçsüzlük; yalnız başına gezmek, yaşlılarına göre daha zayıf ve kısa olmak, daha sessiz bir karakter sergilemek, kişisel bakımda yetersiz kalmak vb. nedenlerden kaynaklanabilir.” (Tablo 8: Ö2)

“Kendi yaşadığı zorbalığı başkasına yönlendiriyor olabilir.” (Tablo 8: Ö3)

“Genel olarak çoğu; hayatlarının önceki dönemlerinde mutlaka zorbalığa maruz kalmış kişilerdir. Ayrıca aile bağları zayıftır, güven ve sevgi duygusunu erken çocukluk döneminde genellikle içselleştirmemiş olurlar. Gördükleri bu zorbalık davranışını, artık seviye olarak yeterli bir birey olduklarını hissettiklerinde başkalarına karşı kullanma eğiliminde olurlar.” (Tablo 9: Ö2)

“Geçmişlerinde ya onlara da yapılmıştır ya da aile içerisinde veya özel yaşantılarında sorunları vardır.” (Tablo 9: Ö12)

“Kibrin en belirgin özelliklerinden birisi olduğunu düşünüyorum. Her konuda kendilerini “en” olarak görmeleri ve bu düşünceleri doğrultusunda etrafındakileri de o ‘en’ kategorisinden seçmeleri. Bu ‘en iyisi benim’ durumunu ispatlamak için de çevrelerinde kendilerince zayıf gördükleri insanlar üzerinde zorbalıklarını konuşturmaları.” (Tablo 9: Ö34)

“Bu yapılan zorbalığın daha çok duyulmasını engellemek için olabilir.” (Tablo 10: Ö1)

“Ya Onlara haddinden fazla değer verdiği için, ya kendi değerinin farkında olmadığı için ya yapılan şeyin zorbalık olduğundan haberdar olmadığı için yalnızlık, kaybetme korkusu vs.” (Tablo 10: Ö7)

“Kendini savunamama, zorbalığa uğradığı konu hakkında eksiklik hissinden ve sınırlarını koruyamamasından olduğunu düşünüyorum.” (Tablo 10: Ö10)

Sosyal destek ve müdahale sistemleri teması altında katılımcılara ait bulgular Tablo 11, Tablo 12, Tablo 13’te kod ve frekans değerleri şeklinde belirtilmiştir.

Tema 4: Sosyal Destek ve Müdahale Sistemleri				
Tema 4	Tablolar	Kod	f	
Sosyal destek ve müdahale sistemleri	Tablo 11: Üniversite ortamında zorbalığa uğrayan bireyler kimlerden destek alabileceğine ilişkin bulgular	Aileye söyleme	10	
		Danışman hocayla iletişime geçme	21	
		Psikoloğa gitme	27	
		Şikayet dilekçesi yazma	8	
		Akran destek grubundan yardım alma	1	
		Öğrenci disiplin kurulu	1	
		Öğrenci konseyi	1	
		Toplantı yapma	9	
		Kongre düzenleme	1	
		Gizleme	7	
		Koruma	1	
	Tablo 12: Zorbalık vakalarında akademik danışmanlar, öğretim elemanları veya üniversite yönetiminin nasıl bir rol üstlenebileceğine ilişkin bulgular	Destek olma	12	
		Etkileşimli grup çalışmaları	1	
		Sosyal etkinlik düzenleme	1	
		Rektörlüğe taşıma	1	
		Dikkate alıp dinleme	6	
		Uzlaşma Sağlanması	1	
		Tablo 13: Üniversitelerde akran zorbalığını önlemeye yönelik yapılan çalışmalar hakkında ne düşünüldüğüne ilişkin bulgular	Yeterli olduğunu düşünmüyorum	15
			Yeterli olduğunu düşünüyorum	5
			Teoriden ibaret	2
Böyle bir çalışmaya denk gelmedim	27			

“Öncelikle danışman öğretmenleri ile görüşmeler, sonrasında dekanlığa durumu iletip duruma bağlı olarak şikâyet dilekçesi yazmalılar.” (Tablo 11: Ö2)

“Okullarının akran destek gruplarından durum ciddi ise daha büyük kurumlara da başvurabilirler.” (Tablo 11: Ö6)

“Öncelikle üniversitenin disiplin kurulu ve öğrenci konseyinin bu konuda etkili ve önemli bir rol taşıdığını düşünmekteyim. Bunlar dışında psikolojik danışmanlık ve rehberlik, akademik danışmanlar ve yakın çevre destek konusunda önemli olmaktadır.” (Tablo 11: Ö16)

“Gizleyebilir ya da açığa çıktığında öğretim elemanını koruyabilir. Ya da öğrencisine destek olabilir. Her şey mümkün.” (Tablo 12: Ö5)

“Etkileşimli grup çalışmalarından yararlanılabilir. Üniversite dışı sosyal etkinlikler planlanarak da olumlu etkileşim artırımı sağlanabilir. Bu sayede öğrenciler birbirlerini daha yakından tanıyıp ortak yönlerini keşfedebilir.” (Tablo 12: Ö13)

“Bu tip durumlarda taraflar ile teke tek konuşma sonrası uzlaşım bir yardım ve destek ile sürecin yönetilmesi gerekir.” (Tablo 12: Ö25)

“Yeterli bulmuyorum. Bu alanda herhangi bir çalışma yapılmadığını, bir olay meydana gelene kadar da kimsenin aksiyon almadığını düşünüyorum.” (Tablo 13: Ö2)

“Teoriden ve sözden ibaret olduklarını düşünüyorum ve yeterli bulmuyorum.” (Tablo 13: Ö12)

Zorbalığın etkileri ve sonuçları teması altında katılımcılara ait bulgular Tablo 14, Tablo 15, Tablo 16’da kod ve frekans değerleri şeklinde belirtilmiştir.

Tema 5: Zorbalığın Etkileri ve Sonuçları				
Tema 5	Tablolar	Kod	f	
Zorbalığın etkileri ve sonuçları	Tablo 14: Akran zorbalığına maruz kalan bireylerin psikolojik, akademik ve sosyal yaşamlarının nasıl etkilendiğine ilişkin bulgular	Öz güvende azalma	19	
		Sosyal çevresinden uzaklaşma	16	
		Kendini yetersiz hissetme	19	
		Akademik başarısı düşer	25	
		Kayı bozukluğu	3	
		Uyku problemi	1	
		Motivasyonda azalma	1	
		Okul terki	1	
		Tablo 15: Zorbalık deneyiminin uzun vadeli etkileri hakkında ne düşündüklerine dair bulgular	İntihar	3
		Sosyal anksiyete	18	
	Sessiz kalma	21		
	Tükenmişlik sendromu	1		
	Zorbanın okuldan uzaklaştırılması	5		
	Tablo 16: Zorbalık mağdurlarının ruh sağlığını koruyabilmesi için hangi destek mekanizmalarının devreye girmesi gerektiğine ilişkin bulgular	Ailesi ile paylaşma	11	
	Psikolojik danışma hizmeti alma	19		
	Psikolojik sağlık geliştirme	3		
	Durumun kabul edilmesi	2		
	Yasal destek alma	5		
Zorba olan kişiye şiddet gösterme	3			

“Kaygı bozukluğu, uyku problemi, özgüven eksikliği, başarısızlık duygusu etkili olur.” (Tablo 14: Ö4)

“Kişide sosyal anksiyete meydana gelebilir, sınıfta kendisini ifade etmeye, derslere sesli katılım sağlamaya, dikkat çekici olduğunu düşündüğü hareketler yapmaya çekinebilir.” (Tablo 15: Ö2)

“Öncelikle kesinlikle aile ile paylaşılmalıdır. Aileden alınan destek ile okul yönetimi kişiyi desteklemelidir.” (Tablo 16: Ö2)

“Psikologların bu konuda sorumlulukları büyük ama istihdamları düşük olduğu için ulaşım da bir o kadar güç psikolog sayılarının artırılması ve bu konuda sorun yaşayan herkesin rahatlıkla başvurabileceği düzeyde ulaşılabilir olması da çok önemli.” (Tablo 16: Ö6)

“Psikolojik sağlamlıkları artıracak faaliyetlere yönlendirilmeleri gerekir” (Tablo 16: Ö7)

“Durumun kabul edilmesi önemlidir. Var olan durumun kabul edilmesi ile yardım alınabilecek kişilerin araştırılması ve bu konuda destek alınması ruh sağlığının korunmasında etkili olabilir.” (Tablo 16: Ö9)

“Hangi destek mekanizmaları bilmiyorum ama ben kesinlikle zorbalık yapan insanlara şiddet gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (Tablo 16: Ö31)

Çözüm önerileri ve önleme stratejileri teması altında katılımcılara ait bulgular Tablo 17, Tablo 18, Tablo 19’da kod ve frekans değerleri şeklinde belirtilmiştir.

Tema 6: Çözüm Önerileri ve Önleme Stratejileri

Tema 6	Tablolar	Kod	f	
Çözüm önerileri ve önleme stratejileri	Tablo 17: Üniversitelerde akran zorbalığını önlemek için hangi tedbirler alınması gerektiğine dair bulgular	Danışman hocaların yeterli zaman ayırması	21	
		Üniversitenin sert tutum sergilemesi	9	
		Caydırıcı cezalar hakkında öğrencileri bilgilendirme	26	
		Konferans düzenleme	5	
		Uyum haftası etkinlikleri düzenleme	1	
		Aile ve toplum katılımı	1	
		Online şikâyet hattı sayısının artırılması	3	
		Daha fazla anket ve öğrenci taraması yapma	1	
		Tablo 18: Akran zorbalığını engellemek için eğitim programları veya farkındalık çalışmalarının etkili olma durumuna ilişkin bulgular	Tek başına yeterli olmaz	16
			Etkili olmuyor	14
	Dersin konularına entegre etmek		5	
	Yaptırım uygulanması		22	
	Zorba ile özel çalışma		9	
	Kendi değerlerinin farkında olma		10	
	Tablo 19: Öğrencilerin zorbalığa karşı daha dirençli ve bilinçli olmalarını sağlamak için neler yapılabileceğine ilişkin bulgular	Bilgilendirici eğitimler düzenleme	15	
		Değerlere önem verilmeli	7	
		Empati kavramı vurgulanmalı	8	
		Spora ve sanata teşvik etme	1	
		Zorbanın zorba davranışa maruz kalmasını sağlama	8	
		Farkındalığın artırılması	27	
Birlik duygusu oluşturma		4		
Zorbalık davranışının altında yatan nedeni bulma		1		
Seçmeli ders olarak okutulması		1		

“Genellikle yeterli olmaz, çünkü zorbalık yapan kişiler ‘eğitim’ adı altında davranışlarını düzeltmeyecek kişilerdir. Bundan dolayı bu programların yanında caydırıcı cezalar hakkında öğrencileri bilgilendirmek yararlı olabilir.” (Tablo 17: Ö2)

“Olmuyor. Hala bunları konuştuğumuza göre olmuyor.” (Tablo 17: Ö3)

“...uyum haftası (oryantasyon) sürecinde çeşitli planlama ve eğitimlerle öğrencileri bilinçlendirmek için uygulamalar yapılmalıdır. Bunun yanında çeşitli dönemlerde ve zamanlarda konferans düzenlenebilir. Kaynaşma etkinlikleri yapılabilir.” (Tablo 17: Ö8)

“Tedbirlerin farkındalık ve bilinçlenme adına önleyici ve müdahale edici olmaları önemlidir. Bu bağlamda çeşitli programlar, eğitimler, destek sistemleri (online şikâyet kanallarının artırılması ve bunun doğrudan disiplin kurumuyla bağlantılı olması), aile ve toplum katılımının ve zorbalık tanımının genişletilmesi sağlanarak önemli tedbirler alınabilir.” (Tablo 17: Ö16)

“Evet olacağını düşünüyorum fakat sadece okuldaki eğitimi programları yeterli olmaz çünkü asıl eğitim ailede başlar ve ilk olarak aileleri bilgilendirilip çocuklar bu konuyla ilgili bilinçli yetiştirilmelidir.” (Tablo 18: Ö1)

“Eğitim programlarına katılan insanların çoğu zaten bu konuda farkındalıklı insanlardan oluşuyor önemli olan katılmayan insanlara ulaştırmak bu gibi programları ders içeriklerine entegre edilerek bu konularda farkındalıklı olmaya maruz bırakılarak ilerlenmeli.” (Tablo 18: Ö6)

“Böyle konferans gibi programlara zorbalık yapan insanların katılacağını düşünmüyorum. Zorbalayan kişinin bu çalışmalara gündelik hayatta maruz kalması gerekiyor reklamlar diziler vb. şeylerle.” (Tablo 18: Ö10)

“Muhakkak etkisi olacaktır. Ancak ben bu zorbalığı yapanların zaten kötü bir şey yaptıklarını ve yaptıkları takdirde bir sorun yaşamayacaklarını düşündükleri için yaptıklarını

düşünüyorum. Bu sebeple eğitim programları yapmak yerine yaptırım uygulandığı takdirde bu tür problemlerin yaşanması oldukça güç olacaktır.” (Tablo 18: Ö26)

“Kendi değerinin, öz saygının farkında olmalı. Neyin zorbalık olduğunu da bilmeli. İnsan ilişkileri, arkadaşlık, saygı, empati, yardımlaşma gibi meseleler derslerden daha “fazla önem taşımali.” (Tablo 19: Ö3)

“...sosyal destek ve toplumsal dayanışma, zorbalıklara karşı bir kültür oluşturma, ilgili kampanyalar ve aile desteği başa çıkma konusunda önemli adımları atmada olumlu katkılar sağlayacaktır.” (Tablo 19: Ö16)

“Öğrencilerin birbirlerine sahip çıkacağı birlik duygusu uyandıracak faaliyetler sürdürülebilir.” (Tablo 19: Ö21)

“Kendilerini keşfetmiş ve öz yeterlilik kazanmış öğrenciler zorbalığa karşı daha dirençli olabilirler. Sadece maruz kalanın değil maruz bırakanın da bu davranışı bırakması için zorbalama davranışın altında yatan problemi bulup buna çözüm aranmalı.” (Tablo 19: Ö26)

“Akran zorbalığı hakkında seçmeli bir ders olabilir ya da katılması zorunlu bir etkinlik daha böyle öğrencilerin ilgisini çekecek bir uygulama olabilir.” (Tablo 19: Ö29)

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin akran zorbalığı deneyimlerini anlamak, üniversite ortamında en yaygın görülen zorbalık türlerini belirlemek, zorbalık olaylarının nedenlerini ve dinamiklerini ortaya koymak, öğrencilerin zorbalık karşısındaki tepkilerini ve destek arayışlarını analiz etmek, üniversitelerde akran zorbalığını önlemeye yönelik politika ve uygulamaları değerlendirmek amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmada Ankara’da üniversitede okuyan öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur.

Akran zorbalığı teması altında katılımcılar, üniversite hayatları boyunca maruz kaldıkları akran zorbalığı türünün dedikodu yapma şeklinde olduğunu ifade etmiştir. Şahit olunan akran zorbalığı türüne ise küçük düşürme, konuşması ile alay etme şeklinde olduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırma bulguları, önceki araştırma bulguları ile uyumludur (Cowie & Myers, 2014, s. 12-14). Zorbalık ile karşılaşma durumunda ise üzülme, ağlama, korkma bazen de hakkını arama şeklinde tepkide bulduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç, önceki araştırma bulguları ile uyumludur (Yıldırım, 2012, s. 44).

Zorbalık türleri ve üniversite ortamındaki yansımaları teması altında katılımcılar üniversitede ortamında görülen zorbalık türlerine ilişkin olarak akademik zorbalık, sosyal dışlama ve psikolojik baskı şeklinde görüş belirtmişlerdir. Araştırma bulgumuz, mevcut araştırma bulguları ile uyumludur (Chen & Huang, 2014, s. 24). İnternet ortamından zorbalıkla ilgili deneyimi olup olmadığına dair katılımcılar, ifşalama ve hakarete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. Araştırma bulguları, sosyal medya bağımlılığı arttıkça siber zorbalık davranışlarının arttığını göstermektedir (Demircan vd., 2022, s. 607; Lund & Ross, 2016; Obidi & Ahaiwe, 2018). Eğitim ortamında zorbalık durumuna maruz kalmaya ilişkin olarak sosyal gruplarda dışlama ve psikolojik baskıya uğradıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuç mevcut araştırma bulguları ile uyumludur (Doğan ve Keleş, 2023, s. 14; Polat ve Sohbet, 2020, s. 50).

Zorbalığın nedenleri ve dinamikleri teması altında katılımcılar üniversite öğrencileri arasında akran zorbalığını başlatan unsurların zayıf karaktere sahip olma ve zorba davranışında buluna kişinin zorbalık davranışına maruz kalmasından kaynaklandığını ifade etmişlerdir. Akran zorbalığı yapan kişilerin ortak özelliklerinin neler olabileceğine ilişkin katılımcılar, özgüven eksikliği ve zorbalık mağduru bireyler olduğunu ifade etmişlerdir. Zorbalığa maruz kalan bireylerin neden sessiz kaldığına ilişkin olarak da katılımcılar duyulmasını istememe, dışlanmak istememe, öz güven eksikliği ve daha fazla akran zorbalığına maruz kalmak istemeyişlerinden kaynaklanabileceği şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Sosyal destek ve müdahale sistemleri teması altında katılımcılar, üniversite ortamında zorbalığa uğrayan bireylerin kimlerden destek alabileceklerine ilişkin olarak danışman hocayla iletişime geçme, aileye söyleme, psikoloğa gitme şeklinde görüş belirtmişlerdir. Araştırmalar, zorbalık yapan ve mağdur olan öğrencilerin duygularını aileleri paylaşmanın ikincil koruma olduğunu ifade etmektedir (Demir ve Küçük, 2020, s. 100). Zorbalık vakalarında akademik danışmanlar, öğretim elemanları veya üniversite yönetiminin nasıl bir rol üstlenebileceğine dair katılımcılar dinleme, destek olma ve dikkate alma şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Üniversitelerde akran zorbalığını önlemeye yönelik yapılan çalışmalar hakkında ne düşünüldüğüne ilişkin olarak katılımcıların çoğu böyle bir çalışmaya denk gelmediklerini bazıları da yapılan çalışmaların yetersiz olduğu şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Zorbalığın etkileri ve sonuçları teması altında katılımcılar, akran zorbalığına maruz kalan bireylerin psikolojik, akademik ve sosyal yaşamlarının nasıl etkilendiğine ilişkin olarak akademik başarının düşeceği, öz güvende azalma olacağı, sosyal çevreden uzaklaşacağı şeklinde görüş belirtmişlerdir. Araştırma bulgusu, önceki araştırma bulguları ile uyumludur (Pişkin, 2002, s. 542). Zorbalık deneyiminin uzun vadeli etkileri hakkında ne düşündüklerine dair katılımcılar sessiz kalma, sosyal anksiyete ve intihar vakalarının olabileceği şeklinde görüş belirtmişlerdir. Araştırma bulgularımız, önceki araştırma bulguları ile uyumludur (Kaya ve Arslan Şeker, 2022, s. 1655; Özkal, 2011). Zorbalık mağdurlarının ruh sağlığını koruyabilmesi için hangi destek mekanizmalarının devreye girmesi gerektiğine ilişkin olarak katılımcılar yasal destek alma, ailesi ile paylaşma, psikolojik danışma hizmeti alma şeklinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuç, mevcut araştırma bulguları ile uyumludur (Karataştan ve Akcan, 2023, s. 11).

Çözüm önerileri ve önleme stratejileri teması altında katılımcılar üniversitelerde akran zorbalığını önlemek için hangi tedbirler alınması gerektiğine ilişkin olarak caydırıcı cezalar konusunda öğrencileri bilgilendirme, danışman hocaların yeterli zaman ayırması gerektiği şeklinde görüş belirtmişlerdir. Akran zorbalığını engellemek için eğitim programları veya farkındalık çalışmalarının etkili olma durumuna ilişkin olarak katılımcılar yaptırım uygulanması, akran zorbalığı ile ilgili konuların ders konuları içine dağıtılması gerektiği şeklinde görüş ifade etmişlerdir. Araştırma bulgusu, mevcut araştırma bulguları ile uyumludur (Holt vd., 2014, s. 558-559). Öğrencilerin zorbalığa karşı daha dirençli ve bilinçli olmalarını sağlamak için neler yapılabileceğine ilişkin olarak katılımcılar; bilgilendirici eğitimlerin düzenlenmesi, farkındalığın artırılması gerektiği, zorbalık mağduru kişinin kendi değerinin farkında olması gerektiği şeklinde görüş belirtmişlerdir. Araştırma bulguları, önceki araştırma bulguları ile uyumludur (Bayar ve Balcı, 2023, s. 99; Güngördü ve Kaynak, 2024, s. 306-307).

5. Öneriler

Araştırma bulgularından yola çıkarak akran zorbalığına maruz kalan, akran zorbalığı davranışında bulunan üniversite personeline, ailelere birtakım önerilerde bulunabiliriz:

Akran zorbalığına maruz kalan öğrencinin bu durumla başa çıkamaması durumunda vakit kaybetmeden gerek üniversite yönetiminden, ailesinden, alanında uzman bir psikologdan yardım alması uygun olacaktır. Üniversite yönetiminin gerek öğrencileri gerekse akademisyenleri, farkındalık oluşturma, bilinç oluşturma amacı başta olmak üzere seminer, bilgilendirme eğitimleri, panel, kongre vb. eğitim programları düzenlemelidir. Ailelerinde bu programlara katılmaları sağlanmalıdır. Kendini ifade edemeyen öğrenciler için anket, odak grup görüşmeleri gibi çeşitli yöntemlerle görüşmeleri daha sık gerçekleştirilmelidir. Özellikle üniversitelerin Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlıkları bünyesindeki çalışmaların tıpkı temel eğitim ve ortaöğretim kademesinde olduğu gibi zorbalığa ilişkin önleyici ve koruyucu çalışmalar yapmaları yönünde öneriler geliştirilmelidir. Akran zorbası olan öğrenciler için yasal boyutta yaptırımı olan uygulamalar devreye konulmalıdır.

Beyanlar

Teşekkürler: Araştırmaya katkı sağlayan katılımcılara teşekkür ederiz.

Yazarın Katkıları: Yazarlar araştırmaya eşit düzeyde katkı sunmuşlardır.

Çıkar Çatışması Açıklaması: Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Telif Hakkı Beyanı: CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Destekleyen Kuruluşlar: Çalışmada destekleyen kuruluşlar bulunmamaktadır.

Etik Onay ve Katılımcı Onayı: Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kuruluna gerekli belgeler eksiksiz şekilde sunulmuş ve başvuru süreci başlatılmıştır. Kurulun 10 Nisan 2025 tarihli ve 4 numaralı toplantısında alınan 20 sayılı karar doğrultusunda etik onay alınmıştır. Katılımcılardan araştırma için gönüllü olduklarına dair imzalı onam formu alınmıştır.

İntihal Beyanı: Bu makale intihal programıyla taranmıştır. %5 oranında intihal tespit edilmiştir.

Veri ve Materyallerin Kullanılabilirliği: Araştırma insan unsuru barındırdığı için etik hususlara dikkat edilmiştir. İstenilmesi durumunda etik kurallar ve gizlilik esası ihlal edilmeden dosya olarak editör ile paylaşılabilir.

YZ Araçlarının Kullanımı: Yazarlar, bu makalenin yazım ve dil denetimi sürecinde ChatGPT 5.2. versiyonunu, İngilizce özet ve genişletilmiş özet için Grammarly kullandıklarını beyan etmektedir.

Kaynaklar

- Baloğlu, İ., Sarıkaya, F., Ayılmazdır, B. ve Kalkan Baloğlu, S. (2023). Temel eğitimde akran zorbalığına yönelik okul yöneticisi ve öğretmen görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(5), 794-813. <https://www.uleder.com/index.php/uleder/article/view/251>
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/bitlissos/article/399955>
- Bayar, A. ve Balcı, M. (2023). Okul rehber öğretmenlerinin bakış açısından akran zorbalığı ve çözüm yolları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 87-105. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/article/1350275>
- Bilbay, A. ve Atış Akyol, N. (2023). An increasing problem in schools: Peer bullying. In *Handbook of Research on Bullying in Media and Beyond* (Gülşah Sarı, Ed.), s. 25, IGI Global Scientific Publishing. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-5426-8.ch024>
- Chen, Y.Y. and Huang, J.H. (2014). Precollege and in-college bullying experiences and health-related quality of life among college students. *PEDIATRICS*, 135(1), 18-25. <https://doi.org/10.1542/peds.2014-1798>
- Copeland, W. E., Wolke, D., Angold, A. and Costello, E. J. (2013). Adult psychiatric outcomes of bullying and being bullied by peers in childhood and adolescence. *JAMA Psychiatry*, 70(4), 1-8. <https://doi.org/10.1001/jamapsychiatry.2013.504>
- Cowie, H. and Myers, A. (2014). Bullying amongst university students in the UK. *International Journal of Emotional Education*, 6(1), 66-75. <https://www.um.edu.mt/library/oar/handle/123456789/6216>
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni.* (Mesut Bütün & Selçuk Beşir Demir, çev. ed.), Ankara: Siyasal.
- Çokluk, O., Yılmaz, K. ve Oğuz, E. (2011). Nitel bir görüşme yöntemi: Odak grup görüşmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 4(1), 95-107.
- Demir, K. ve Küçük, S. (2020). Akran zorbalığı önleme ve müdahale programlarında güncel yaklaşımlar ve hemşirelik rolleri. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 87-102. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tusbad/article/801533>
- Demircan, Ü., Işık, M. ve Gürhan, N. (2022). Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ve siber zorbalık. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(2), 596-609. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.889889>
- Doğan, S. ve Keleş, O. (2023). Nedenleri sonuçları ve çözüm önerileri bağlamında akran zorbalığı: Bir olgubilim çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 59, 1-24. <https://doi.org/10.9779.pauefd.1053832>
- Erdoğan, H. (2024). Okul öncesi bilgilerinde akran zorbalığı. *Uluslararası Orijinal Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 325-333. <https://ijoedu.com/index.php/pub/article/view/61>
- Gökler, R. (2009). Okullarda akran zorbalığı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 511-537. <https://files01.core.ac.uk/download/pdf/268072225.pdf>
- Gün, R. Ş. ve Gültekin Akduman, G. (2022). Okul öncesi çocuklarının psikolojik sağlamlıklarının akran zorbalığı davranışları ile ilişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20(1), 107-123. <https://doi.org/10.37217/tebd.1019516>

- Güngördü, B. ve Kaynak, Ü. (2024). Arkadaş ilişkileri geliştirme psikoeğitim programının akran zorbalığı ile baş etmeye etkisinin incelenmesi. *Sinop Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 296-315. <https://dergipark.org.tr/en/pub/suefd/article/1556631>
- Hazler, R. J. (1996). *Breaking the cycle of violence: Interventions for bullying and victimization*. Washington, DC: Taylor & Francis.
- Hinduja, S. and Patchin, J. W. (2018). *Cyberbullying: Identification, prevention, and response*. Cyberbullying Research Center. <https://cyberbullying.org/Cyberbullying-Identification-Prevention-Response-2018.pdf> (06.03.2025 tarihinde erişim sağlandı).
- Holt, M. K., Greif Green, J., Reid, G., DiMeo, A., Espelage, D. L., Felix, E. D., ... Sharkey, J. D. (2014). Associations between past bullying experiences and psychosocial and academic functioning among college students. *Journal of American College Health*, 62(8), 552-560. <https://doi.org/10.1080/07448481.2014.947990>
- Huggins, M. (2016). Stigma is the origin of bullying. *Journal of Catholic Education*, 19(3), 165-196. <https://doi.org/10.15365/joce.1903092016>
- Karataştan, A. ve Akcan, E. (2023). Sınıf öğretmenlerinin perspektifinden akran zorbalığı ve göçmen/mülteci çocuklar. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 12(1), 1-15. <https://doi.org/10.30703/cije.1061680>
- Kaya, Y. ve Arslan Şeker, S. (2022). Hemşirelik öğrencilerinde akran zorbalığı ile ilişkili faktörler ve kendini kabul arasındaki ilişki. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(4), 1641-1661. <https://dergipark.org.tr/en/pub/mjss/article/993712>
- Kılınç, M. ve Uzun, K. (2020). Ergenlerin öznel iyi oluşlarının yordayıcıları olarak akran zorbalığı ve akran mağduriyeti. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1400-1439. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefad/article/853992>
- Küçükşen, K., Biddevi, A., Yılmaz, B. ve Koçer, G. (2023). Ergenlikte maruz kalınan akran zorbalığının üniversite öğrencilerinin sosyal becerileri üzerindeki etkisi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(02), 13-18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/neufhsj/article/1386361>
- Lund, E. M. and Ross, S. W. (2016). Bullying perpetration, victimization, and demographic differences in college students: A review of the literature. *Trauma, Violence, & Abuse*, 18(3), 348-360. <https://doi.org/10.1177/1524838015620818>
- McKay, R., Arnold, D. H., Fratzl, J. and Thomas, R. (2008). Workplace bullying in academia: A Canadian study. *Employee Responsibilities and Rights Journal* 20, 77-100. <https://doi.org/10.1007/s10672-008-9073-3>
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (Second Edition)*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nurlia, A. and Suardiman, S. (2020). The phenomenon of bullying in junior high school students nowadays. *International Journal of Education and Learning*, 2(1), 7-13. <https://doi.org/10.31763/ijele.v2i1.62>
- Obidi, E. M. and Ahaiwe., C. P. (2018). Cyber-Bullying: assessment of its awareness and threats to social media development. MPRA Paper 90581. <https://mpra.ub.unimuenchen.de/id/eprint/90581> (14.03.2025 tarihinde erişim sağlandı)
- Olweus, D. (1995). Bullying or peer abuse at school: Facts and intervention. *Current Directions in Psychological Science*, 4(6), 196-200. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.ep10772640>
- Öz, S. ve Levent, A. F. (2022). Yükseköğretimde akran zorbalığına ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(3), 474-485. <https://doi.org/10.2399/yod.21.832834>

- Özdemir, E. S. ve Özyürek, A. (2023). Okul öncesi çocuklarda zorba-kurban davranışları ve sosyal beceriler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(58), 157-177. <https://doi.org/10.21560/spcd.vi.1076782>
- Özkal, U. Ü. (2011). *Üniversite öğrencileri arasında zorbalık ve zorbalığın psikolojik sorunlarla ilişkisi*. (Tez No. 302898). [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Pişkin, M. (2002). Okul zorbalığı: Tanımı, türleri, ilişkili olduğu faktörler ve alınabilecek önlemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 531-562.
- Polat, F. ve Sohbet, R. (2020). Ortaöğretim öğrencilerinde akran zorbalığı. *KSÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 15(2), 41-51. <https://doi.org/10.17517/ksutfd.608921>
- Rigby, K. (2003). Consequences of bullying in school. *Canada Journal Psychiatry*, 48(9), 583-590. <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/070674370304800904>
- Semerçioğlu, M. S., Akçay, İ. ve Saraçlar, C. (2023). Akran zorbalığı olaylarındaki mülteci çocuklara yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(6), 935-950. <https://www.uleder.com/index.php/uleder/article/view/271>
- Sharma, R., Goswami, V. and Gupta, P. (2018). Social skills: Their impact on academic achievement and other aspects of life. *International Journal For Innovative Research In Multidisciplinary Field*, 2(7), 219-224.
- Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S. and Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(4), 376-385. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x>
- Sutton, J., Smith, P. K. and Swettenham, J. (2010). Social cognition and bullying: Social inadequacy or skilled manipulation? *British Journal of Developmental Psychology*, 17(3), 435-450. <https://bpspsychub.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1348/026151099165384>
- Tekel, E. ve Karadag, E. (2020). School bullying, school mindfulness and school academic performance: A structural equation modelling study. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 30(2), 129-145. <https://doi.org/10.1017/jgc.2019.10>
- Türnüklü, D. A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitelikte bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kuvey/article/126941>
- UNICEF (2024). Akran zorbalığı nedir ve nasıl engellenir? <https://www.unicef.org/turkiye/hikayeler/akran-zorbal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-nedir-ve-nas%C4%B1-engellenir>
- Van Aalst, D.A., Huising, G. and Veenstra, R. (2024). A systematic review on primary school teachers' characteristics and behaviors in identifying, preventing, and reducing bullying. *Int Journal of Bullying Prevention* 6, 124-137. <https://doi.org/10.1007/s42380-022-00145-7>
- Yelboğa, N. ve Koçak, O. (2019). Ergenlerde akran zorbalığını yordayan bazı faktörlerin zorba ve mağdur bireyler açısından değerlendirilmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13(19), 2286-2320. <https://doi.org/10.26466/opus.543567>
- Yıldırım, Ö. G. R. (2012). Akran zorbalığı. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 39-51. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbayarsos/article/53631>

Extended Abstract

Bullying can be defined as one or more individuals consistently and repeatedly engaging in painful and unpleasant behavior toward another person (Olweus, 1995, p. 197). Another definition of peer bullying is when an individual is subjected to negative actions targeting their property, body, emotions, relationships, reputation, or digital presence by one or more peers who are more powerful than they are (Bilbay & Atış Akyol, 2023, p. 25). Research findings indicate that bullying behavior is a significant global problem, with negative consequences for both those exposed to bullying and those who engage in it, including (i) low psychological well-being, (ii) poor social adjustment, (iii) psychological distress / anxiety, and (iv) physical discomfort (Copeland, Wolke et al., 2013, p. 424; Rigby, 2003, p. 584; Yelboğa & Koçak, 2019, p. 2295). Studies also show that peer bullying adversely affects the educational process (Bayar & Balcı, 2023, p. 97; Tekel & Karadag, 2020, p. 5).

Although bullying is widely recognized as a serious problem in elementary schools, middle schools, and workplaces, relatively little is known about its prevalence in higher education. A review of the literature on peer bullying reveals that it is present in preschool (Erdoğan, 2024; Gün & Gültekin Akduman, 2022), primary education (Baloğlu et al., 2023; Semercioğlu et al., 2023; Van Aalst et al., 2024), secondary education (Kılınç & Uzun, 2020; Nurlia & Suardiman, 2020; Polat & Sohbet, 2020), and higher education (Küçükşen et al., 2023; Öz & Levent, 2022). However, studies focusing on higher education remain limited.

The original contribution of this research lies in its comprehensive examination of peer bullying in the university environment, evaluating both students' individual experiences and institutional intervention mechanisms. By focusing on issues such as academic bullying, cyberbullying, and social exclusion among university students, it aims to contribute to the limited body of literature on this subject. Additionally, this study examines the psychological effects of bullying and its impact on academic achievement, social relationships, and institutional dynamics in higher education.

This research employed qualitative methods within a phenomenological framework. Phenomenology is a research design that explores individuals' lived experiences and perceptions in depth (Creswell, 2016, p. 79). Semi-structured interviews were conducted with 35 university students. Yılmaz and Oğuz (2011, p. 102) state that a participant group of this size is adequate. Participants were selected using the snowball (chain) sampling method, which facilitates identifying different cases by moving from one individual or situation to another (Baltacı, 2018, p. 246).

Data were collected through semi-structured interviews, which provide a flexible format allowing researchers to develop alternative questions as needed (Türnüklü, 2000, p. 547). The interview form was developed in accordance with the research questions to gather in-depth information about participants' bullying experiences. The researchers carefully prepared the questions and finalized them with input from field experts. Interviews were conducted face-to-face at the university, in empty classrooms where participants could feel comfortable, and were based on voluntary consent. Each participant signed a consent form. The researchers conducted the interviews, which lasted 9 hours and 45 minutes over three separate days.

The qualitative data were analyzed using content analysis. Audio recordings were transcribed verbatim, then coded and classified. Preliminary themes were identified from these codes, and data were organized under each theme to construct a coherent framework. The researchers reached consensus on the final themes and mapped the relationships among them. Themes were structured according to the research questions and supported with direct participant quotations.

Full compliance with ethical principles was ensured throughout the research process. All required documents were submitted to the Kastamonu University Social and Human Sciences Scientific Research and Publication Ethics Committee, and approval was obtained (Decision No. 20, Meeting No. 4, April 10, 2025). After receiving ethical approval, preliminary interviews were held with potential participants to explain the study's purpose, scope, and analysis process in detail. Participation was voluntary, and informed consent was obtained from all participants. Strict measures were taken to protect participants' rights, privacy, and data confidentiality. The data were analyzed solely for scientific purposes and anonymized.

The findings indicate that students most frequently experience gossip, social exclusion, and academic bullying, while they most often witness acts such as humiliation and mockery. Participants typically respond to bullying with emotional reactions such as sadness, crying, and fear, although some attempt to seek justice or external support. In terms of types of bullying, social exclusion, psychological

pressure, and cyberbullying were prominent, while contributing factors included low self-confidence, previous bullying experiences, and power imbalances. Students seek help from academic advisors, families, and psychological counseling services. However, most participants reported that universities' efforts to prevent peer bullying are insufficient and that they had rarely encountered institutional initiatives addressing the issue.

Bullying was found to have negative consequences, including reduced academic performance, loss of self-confidence, and social withdrawal; in the long term, it can lead to severe psychological issues such as social anxiety and suicidal ideation. Based on these results, the study recommends that universities organize educational programs to prevent peer bullying, implement deterrent sanctions, strengthen support mechanisms, and carry out awareness-raising activities. In addition, it is important to increase psychosocial support to help students develop self-awareness and recognize their personal values.